Openbaar Ministerie

College van Procureurs-Generaal

Voorzitter

Postbus 20305 2500 EH Den Haag

De Minister van Veiligheid en Justitie
mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag
Telefoon +31 (0)70 339 96 00
telefax +31 (0)70 339 98 51

Door Reg. DSC kopie gezonden
uitn DW

Ministerie van Justitie
DBOB/DIV/OAB/AL-OD
Dossier
Datum - 8 JULI 2011
Nummer
Ambt

Onderdeel	Beleid & Strategie
Contactpersoon	
Doorkiesnummer(s)	
E-mail	
Datum	
Ons kenmerk	
Uw kenmerk	
Onderwerp	Advies conceptwetsvoorstel wijziging SV ivm uitbreiding gronden voorlopige hechtenis

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen

Geachte heer Opstelten,

Per brief van 20 mei 2011 heeft u het College van procureurs-generaal gevraagd te adviseren over een conceptwetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met de uitbreiding van de gronden voor voorlopige hechtenis. Met de verruiming van de gronden voor voorlopige hechtenis wordt het in meer gevallen dan thans mogelijk, om de verdachte van bijvoorbeeld mishandeling of vernieling in voorlopige hechtenis te nemen met het oog op de toepassing van snelrecht, dat wil zeggen berechting binnen 17 dagen. Hiermee kan worden voorkomen dat verdachten van deze feiten, waarbij een vrijheidsstraf is geïndiceerd, weer in vrijheid moeten worden gesteld, vóórdat de snelrechtzitting heeft plaatsgevonden.
Het College heeft met bijzondere belangstelling kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel. Op basis van ervaringen die zijn opgedaan met de toepassing van snelrechtzittingen heeft het College bij eerdere gelegenheid gepleit voor een verruiming van de grond voor voorlopige hechtenis. Het gaat daarbij om strafbare feiten waarop geen 12 jaar gevangenisstraf is gesteld, waarbij geen indicatie is van mogelijke recidive en nader onderzoek niet noodzakelijk is voor de waarheidsvinding. Voor een aantal van deze zaken is het College van oordeel dat het ten behoeve van het efficiënt toepassen van snelrecht, wenselijk is dat de verdachte tot aan de zitting in voorlopige hechtenis verblijft. Daarbij kan in het bijzonder worden gedacht aan feiten die zijn begaan in bijzondere omstandigheden, zoals grootschalige evenementen, of aan geweldpleging tegen personen met een publieke taak. Uitgangspunt daarbij is dat

het moet gaan om feiten van zodanige ernst dat de officier van justitie een vrijheidsstraf geïndiceerd acht en waarvan wordt verwacht dat de rechter deze zal opleggen. Het College is derhalve gaarne bereid over dit wetsvoorstel te adviseren.

Reikwijdte van het conceptwetsvoorstel

De nieuwe bepaling houdt in dat voorlopige hechtenis kan worden toegepast indien er sprake is van een verdenking van een met name genoemd misdrijf in het nieuwe vierde lid van artikel 67 Sv, begaan tijdens evenementen, bij winkels, horeca- of andere uitgaansgelegenheden of tegen personen met een publieke taak, met het oog op berechting daarvan, uiterlijk binnen een termijn van 17 dagen en 15 uren na aanhouding van de verdachte.

Enerzijds is de zinsnede ruim, er valt heel veel onder, anderzijds valt een belangrijke categorie er niet onder. Het College mist namelijk een belangrijke "omgeving" en dat is het openbaar vervoer (met inbegrip van bijvoorbeeld metro- en treinstations). De ervaring in de praktijk van de grote steden leert dat juist in het openbaar vervoer veelvuldig sprake is van het gedrag dat zowel het bestuur als het openbaar ministerie langs de weg van het (super)snelrecht afgedaan wenst te zien. Weliswaar worden functionarissen in het openbaar vervoer gerekend tot "personen met een publieke taak", maar dat is niet voldoende, want daarmee valt alleen geweld tegen deze in het openbaar vervoer werkzame personen binnen de reikwijdte van het artikel. Daarbuiten valt het geweld gepleegd tegen de reiziger. Dat klemt, omdat de belaagde reiziger in het openbaar vervoer zich vaak, gelet op de beperkte mogelijkheden om te vluchten, in een meer benarde positie zal bevinden dan de bezoeker van een uitgaansgebied.

Daarnaast vallen ook vernieling en openlijk geweld tegen goederen in het openbaar vervoer buiten het bereik van het nieuwe artikel. Het College meent dat dit de bedoeling niet kan zijn. Het wetsvoorstel beoogt tenslotte mede bij te dragen aan de beteugeling van het uitgaansgeweld in de openbare ruimte. Het openbaar vervoer valt geheel binnen deze context en dat geldt niet alleen voor de personen die werkzaam zijn in het openbaar vervoer.

In de memorie van toelichting wordt uitgelegd dat met de zinsnede "evenementen, bij winkels, horeca- of andere uitgaansgelegenheden" is aangesloten bij indicatoren uit de richtlijnen voor strafvordering van het openbaar ministerie. In deze richtlijnen worden onder evenement zowel georganiseerde evenementen begrepen zoals sportevenementen, als niet-georganiseerde evenementen zoals de jaarwisseling. De criteria "winkels, horeca- of andere uitgaansgelegenheden" komen overigens in de richtlijnen voor strafvordering niet voor als een delictspecifieke factor.

Het College vreest dat de voorgestelde formulering in de praktijk tot veel discussie en dus tot veel moeilijkheden zal gaan leiden. De vraag zal worden opgeworpen of betrokkene zich wel dicht genoeg bij een winkel heeft bevonden, of dat hij al dan niet daadwerkelijk in een horeca- of uitgaansgebied aanwezig is geweest. En, nu het begrip in de wet wordt opgenomen, is voorzienbaar dat ook discussie ontstaat of er al dan niet sprake is geweest van een evenement in de zin van artikel 67 Sv.
Het gebruik van het begrip "evenement" als delictspecifieke factor is in een richtlijn voor strafvordering van het openbaar ministerie goed bruikbaar. Maar het College wijst erop dat de richtlijnen voor strafvordering moeten worden gezien als een toepassing van het opportuniteitsbeginsel door het openbaar ministerie. Met andere woorden, deze richtlijnen beperken, onverminderd de eigen bevoegdheid van de officier van justitie, de maximale ruimte voor het openbaar ministerie waar het gaat om de strafeis. In deze context is het gebruik van een naar zijn aard wat minder strikt te omschrijven begrip geen probleem. Het gaat er in de kern om dat de officier van justitie een handvat wordt geboden om zijn strafeis te formuleren. Dat dit geen vrijblijvend handvat is, doet daar niet aan af.
Dit is anders in het geval op basis van deze begrippen de toepassing van een bevoegdheid moet worden gebaseerd (of het recht om van de toepassing van de bevoegdheid verschoond te blijven). Het is in deze gevallen noodzakelijk dat duidelijk is wanneer de bevoegdheid mag worden toegepast. Hier is immers geen sprake van verschillende mogelijkheden, zoals een eventueel verhogen of verlagen van de strafeis (of eventueel andere modaliteiten) en volgt evenmin een vonnis van de rechter waarin een en ander is verdisconteerd. Het gaat in deze gevallen over de vraag of 'ja of nee' een bevoegdheid kan worden toegepast. Het College meent dat het begrip 'evenement' en daarmee verwante begrippen zoals 'winkels' of het nog meer onbepaalde 'uitgaansgelegenheden', ongeschikt zijn om de gewenste duidelijkheid in de voorgestelde bepaling te verschaffen.

Om die reden zou het College voor willen stellen om de zinsnede "begaan tijdens evenementen, bij winkels, horeca- of andere uitgaansgelegenheden" te vervangen door "begaan in de publieke ruimte". Deze zinsnede is weliswaar meer omvattend, maar is tegelijkertijd ook meer bepaald: over wat onder een publieke ruimte moet worden verstaan is veel minder discussie mogelijk. En vervolgens zou het College in een Aanwijzing nadere regels kunnen stellen over de wijze waarop de bevoegdheid door het openbaar ministerie moet worden uitgeoefend.
De facto ontstaat dan dezelfde constructie zoals die ook in de voorgestelde zinsnede "of tegen personen met een publieke taak" is besloten. De zinsnede "personen met een publieke taak" is het algemene begrip, waarbij uit de richtlijnen van het openbaar ministerie duidelijk wordt welke personen daarmee wordt bedoeld.
Het voordeel van deze constructie is ook dat het openbaar vervoer er moeiteloos onder kan worden gebracht. Daarbij verdient het aanbeveling om expliciet in de

memorie van toelichting toe te lichten dat de voorlopige hechtenis met het oog op een snelrechtzitting ook kan worden toegepast in geval van geweldsdelicten in het openbaar vervoer.

Redactionele opmerking

Het College meent dat het laatste deel van de bepaling niet goed is geformuleerd. Er staat: "..., begaan tijdens evenementen, bij winkels, horeca- of andere uitgaansgelegenheden, of tegen personen met een publieke taak met het oog op de berechting daarvan, uiterlijk binnen een termijn van 17 dagen en 15 uren na aanhouding van de verdachte." Door de wijze waarop de komma's zijn geplaatst staat er nu dat wordt beoogd de personen met een publieke taak te berechten. Met inbegrip van het voorstel dat het College hierboven heeft gedaan zou het laatste deel van het nieuwe vierde lid kunnen luiden:"... begaan in de publieke ruimte of tegen personen met een publieke taak, met het oog op berechting uiterlijk binnen een termijn van 17 dagen en 15 uren na aanhouding van de verdachte."

Hoogachtend

Het College van procureurs-generaal

H.J. Bolhaar